

Саветодавна комисија за људска права

ТСС зграда Д-12, седиште мисије УНМИК-а, Приштина, Косово, електронска пошта hrar-unmik@un.org, телефон +381 (0)38 504 604 локал 5182

ОДЛУКА

Датум усвајања: 16. децембар 2011. године

Предмет бр. 133/09

Слободан ПЕТКОВИЋ

против

УНМИК-а

Саветодавна комисија за људска права, на заседању одржаном 16. децембра 2011. године,
уз присуство следећих чланова:

г. Марека НОВИЦКОГ
г. Пола ЛЕМЕНСА
гђе Кристин ЧИНКИН

Уз помоћ
г. Андреја АНТОНОВА, извршног службеника

Узевши у обзир изнад поменути жалбу, уложену сагласно члану 1.2 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12, од 23. марта 2006. године о оснивању Саветодавне комисије за људска права,

Након већања, одлучила је следеће:

I. ПОСТУПАК ПРЕД КОМИСИЈОМ

1. Жалба је уложена 24. децембра 2008. године и уписана је 30. априла 2009. године.
2. Дана 9. децембра 2009. године, Комисија је затражила од жалиоца да достави додатне информације. Жалиочев одговор је примљен 4. марта 2010. године.
3. Дана 19. априла 2011. године, жалба је прослеђена Специјалном представнику Генералног секретара (СПГС) како би се од УНМИК-а добиле примедбе на прихватљивост предмета. Комисија је примила УНМИК-ов одговор 17. јуна 2011. године.

II. ЧИЊЕНИЦЕ

4. Жалилац је отац г. Небојше Петковића и брат гђице Добриле Петковић.
5. Жалилац наводи да су 30. јула 1999. године г. Небојшу Петковића, специјалисту оралне хирургије, киднаповали чланови Ослободилачке војске Косова, док је био на путу ка радном месту у Приштини. Посмртни остаци г. Небојше Петковића враћени су жалиоцу 27. фебруара 2007. године у месту Мердаре. Жалилац наводи да је, према извештају патолога, г. Небојша Петковић избоден на смрт.
6. Жалилац такође наводи да је његова сестра, гђица Добрила Петковић, радница у текстилном предузећу „Косовка“ у Приштини, киднапована 10. августа 1999. године. Међутим, он није у могућности да пружи додатне информације о околностима везаним за њен нестанак. Гђица Петковић до данас није пронађена.
7. Жалилац наводи да је августа 1999. године пријавио отмицу свог сина КФОР-у, УНМИК-у, Међународном комитету Црвеног крста (МКЦК) и Канцеларији Високог комесара Уједињених нација за људска права. Он такође наводи да су кривичне пријаве у вези са нестанком његовог сина поднете српском Министарству унутрашњих послова и Међународном тужиоцу при Канцеларији окружног тужиоца у Приштини.
8. Жалилац не прецизира да ли и када је киднаповање његове сестре пријављено властима. Међутим, име гђице Петковић појављује се на списку несталих лица на Косову који су припремили МКЦК, односно УНМИК-ова канцеларија за нестала лица и судску медицину (КНЛСМ).
9. Дана 9. децембра 2008. године, одговорности УНМИК-а у области полиције и правосуђа на Косову су престале, а мисија владавине права Европске уније на Косову (ЕУЛЕКС) преузела је пуну оперативну контролу у области владавине права, након саопштења председника Савета безбедности Уједињених нација, 26. новембра 2008. године (S/PRST/2008/44), којим се поздравља даље ангажовање Европске уније на Косову. Између 9. децембра 2008. и 30. марта 2009. године, сви списи кривичних предмета које су поседовали Одељење правде и полиција УНМИК-а предати су ЕУЛЕКС-у.

III. ЖАЛБА

10. Жалилац се жали на УНМИК-ов наводни пропуст да ваљано истражи нестанак и убиство његовог сина и нестанак његове сестре. Жалилац се такође жали на страх, бол и патњу које је претрпео због ове ситуације.
11. Комисија је мишљења да се може сматрати да жалилац указује, тим редоследом, на повреду права г. Небојше Петковића и гђице Добриле Петковић на живот, загарантованог чланом 2 Европске конвенције о људским правима (у даљем тексту: ЕКЉП), као и на повреду свог права у смислу забране нечовечног и понижавајућег поступања, загарантованог чланом 3 ЕКЉП.

IV. ПРАВО

12. Пре него што почне да разматра меритум предмета, Комисија мора прво да одлучи да ли да прихвати предмет, узимајући у обзир критеријуме прихватљивости из чланова 1, 2 и 3 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12.

a) *Жалба у вези са нестанком и убиством г. Небојше Петковића*

Наводно кршење члана 2 ЕКЉП

13. Жалилац се жали, у суштини, на недостатак адекватне кривичне истраге у вези са нестанком и убиством г. Небојше Петковића.
14. У својим коментарима, СПГС нема примедби на прихватљивост овог дела жалбе.
15. Комисија је мишљења да жалба везана за члан 2 ЕКЉП покреће озбиљна чињенична и правна питања, чије би разрешење требало да зависи од процене меритума. Према томе, Комисија закључује да овај део жалбе није очигледно неоснован у смислу члана 3.3 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12.
16. Нису установљени други разлози на основу којих би овај део жалбе био проглашен неприхватљивим.

Наводно кршење члана 3 ЕКЉП

17. Жалилац наводи душевну бол и патњу које су му наводно проузроковане услед околности везаних за отмицу и убиство његовог сина.
18. СПГС тврди да жалилац не износи изричите наводе да је одговор УНМИК-а на нестанак и смрт г. Небојше Петковића проузроковао доживљени душевни бол и патњу. СПГС тврди да су тај душевни бол и патња према датим наводима проузроковани повредом људских права жртве, те да је због тога овај део жалбе очигледно неоснован.
19. Комисија се позива на судску праксу Европског суда за људска права која се тиче питања да ли се чланови породице нестале особе могу сматрати жртвама поступања које је супротно члану 3 ЕКЉП којим се забрањује нечовечно поступање. Европски суд прихвата такву могућност, што зависи од постојања „нарочитих чинилаца који доводе до тога да патња коју преживљава [члан породице] добије димензију и одлике различите од емоционалне туге каква се може сматрати неизбежном код особа које су у сродству са жртвом озбиљног кршења људских права“. Суд даље сматра да „у пресудне елементе спадају непосредност крвног сродства, конкретне околности везане за породични однос, мера у којој је члан породице био сведок предметних догађаја, ангажованост члана породице у покушају да прикупи информације о несталој особи и начин на који су надлежни органи одговорили на такво распитивање“. Суд такође наглашава „да суштина те повреде не лежи толико у чињеници да је члан породице нестао, већ се односи на реакције и ставове надлежних органа на насталу ситуацију након што им је предочена“ (видети нпр. Европски суд за људска права (ЕСЉП) (Велико веће), *Чакићи против Турске*, бр. 23657/94, пресуда од 8. јула 1999, § 98, *ЕКЉП*, 1999-IV; ЕСЉП (Велико веће), *Кипар против Турске*, бр. 25781/94, пресуда од 10. маја 2001, § 156, *ЕКЉП*, 2001-IV; ЕСЉП, *Орхан против Турске*, бр. 25656/94, пресуда од 18. јуна 2002, § 358; ЕСЉП, *Базоркина против Русије*, бр. 69481/01, пресуда од 27. јула 2006, § 139; видети такође Саветодавна комисија за људска права (ХРАП), *Здравковић*, бр. 46/08, одлука од 17. априла 2009, § 41).
20. Комисија сматра да жалилац може да се позове на кршење члана 3 ЕКЉП чак и ако не постоји изричита референца на конкретне поступке надлежних органа ангажованих у истрази јер и пасивност надлежних органа и недостатак информација

пружених жалиоцу могу да указују на нечовечно поступање надлежних органа према жалиоцу (видети случај *Младеновић*, предмет ХРАП бр. 99/09, одлука од 11. августа 2011, § 22).

21. Међутим, у случајевима када је нестала особа касније пронађена мртва, применљивост члана 3 ЕКЉП је у принципу ограничена на одређени период током кога је члан породице подносио неизвесност, патњу и тугу које су карактеристичне за феномен нестанка (видети нпр. ЕСЉП, *Лулујев и остали против Русије*, бр. 69480/01, пресуда од 9. новембра 2006, §§ 114-115, *ЕКЉП*, 2006-ХИИ; видети и ЕСЉП, *Гонгадзе против Украјине*, бр. 34056/02, пресуда од 8. новембра 2005, § 185, *ЕКЉП*, 2005-ХИ).
22. У том смислу поставља се питање да ли је жалба уложена на време. Члан 3.1 УНМИК-ове Уредбе бр. 2006/12 наводи да Комисија „сме да се бави предметом ... само у року од шест месеци од дана доношења коначне одлуке“. По правилу, период од шест месеци почиње од дана доношења коначне одлуке у процесу којим се исцрпљују домаћи правни лекови. Међутим, тамо где је из исхода јасно да жалиоцу није доступан никакав правни лек, период почиње од датума поступака или мера које су предмет жалбе, или од датума сазнања о том поступку или његовом ефекту на жалиоца или штети која му је учињена (ЕСЉП (Велико веће), *Варнава и остали против Турске*, бр. 16064/90 и остали, пресуда од 18. септембра 2009, § 157). Тамо где се жалба односи на континуирану ситуацију, која је дошла до завршетка, период ограничења од шест месеци почиње да тече од датума када је та ситуација завршена.
23. Комисија напомиње да су посмртни остаци г. Небојше Петковића враћени жалиоцу 24. фебруара 2007. године. То се догодило у тренутку када је престао период важења током кога се питање могло покренути према члану 3 ЕКЉП. У сврхе члана 3.1. Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12, период ограничења од шест месеци је почео да тече од тог датума.
24. Жалба је уложена пред Комисијом 24. децембра 2008. године, односно након истека периода од шест месеци који је изнад назначен.
25. Према томе, Комисија мора да закључи да овај део жалбе спада ван временског ограничења у смислу члана 3.1 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12.

б) Жалба у вези са нестанком гђице Добриле Петковић

Наводно кршење члана 2 ЕКЉП

26. Жалилац се жали, у суштини, на недостатак адекватне кривичне истраге у вези са нестанком његове сестре.
27. У својим коментарима, СПГС није доставио примедбе на прихватљивост овог дела жалбе. Према наводима СПГС-а, жалба не садржи довољно информација о нестанку гђице Петковић.
28. Међутим, Комисија се ипак позива на судску праксу Европског суда за људска права у погледу процедуралне обавезе према члану 2 ЕКЉП, истичући да је обавеза надлежних власти да истраже околности под којима је особа нестала када им се укаже на тај случај (Европски суд за људска права (Велико веће), *Ал-Скеини и остали против Уједињеног Краљевства*, бр. 55721/07, пресуда од 7. јула 2011. године, § 165).

29. Комисија напомиње да је УНМИК у некој фази постао свестан нестанка гђице Петковић јер се она налази на списку несталих особа сачињеном од стране УНМИК КНЛСМ-а. Бар је од тог тренутка УНМИК био обавезан процедуралном обавезом према члану 2 ЕКЉП да спроведе ефикасну истрагу тог случаја.
30. Комисија је стога мишљења да жалба везана за члан 2 ЕКЉП у погледу нестанка гђице Петковић покреће озбиљна чињенична и правна питања, чије би разрешење требало да зависи од процене меритума. Према томе, Комисија закључује да овај део жалбе није непоткрепљен доказима нити очигледно неоснован у смислу члана 3.3 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12.
31. Комисија не види друге разлоге на основу којих би овај део жалбе био проглашен неприхватљивим.

Наводно кршење члана 3 ЕКЉП

32. Може се сматрати да жалилац наводи душевну бол и патњу које су му проузроковане околностима везаним за отмицу његове сестре.
33. У својим коментарима, СПГС није доставио примедбе на прихватљивост овог дела жалбе. Према наводима СПГС-а, жалба не садржи довољно информација о нестанку гђице Петковић.
34. Комисија сматра да су, упркос томе што жалилац није изнео изричите тврдње у том смислу, у жалби наведене релевантне чињенице на којима може да се заснива наводно кршење члана 3 ЕКЉП.
35. Комисија се такође позива на судску праксу Европског суда за људска права која се тиче питања да ли се чланови породице нестале особе могу сматрати жртвама поступања које је супротно члану 3 ЕКЉП којим се забрањује нечовечно поступање. Европски суд прихвата такву могућност, што зависи од постојања „нарочитих чинилаца који доводе до тога да патња коју преживљава [члан породице] добије димензију и одлике различите од емоционалне туге каква се може сматрати неизбежном код особа које су у сродству са жртвом озбиљног кршења људских права“. Суд даље сматра да „у пресудне елементе спадају непосредност крвног сродства, конкретне околности везане за породични однос, мера у којој је члан породице био сведок предметних догађаја, ангажованост члана породице у покушају да прикупи информације о несталој особи и начин на који су надлежни органи одговорили на такво распитивање“. Суд такође наглашава „да суштина те повреде не лежи толико у чињеници да је члан породице нестао, већ се односи на реакције и ставове надлежних органа на насталу ситуацију након што им је предочена“ (видети нпр. Европски суд за људска права (ЕСЉП) (Велико веће), *Чакићи против Турске*, бр. 23657/94, пресуда од 8. јула 1999, § 98, ЕКЉП, 1999-IV; ЕСЉП (Велико веће), *Кинар против Турске*, бр. 25781/94, пресуда од 10. маја 2001, § 156, ЕКЉП, 2001-IV; ЕСЉП, *Орхан против Турске*, бр. 25656/94, пресуда од 18. јуна 2002, § 358; ЕСЉП, *Базоркина против Русије*, бр. 69481/01, пресуда од 27. јула 2006, § 139; видети такође Саветодавна комисија за људска права, *Здравковић*, бр. 46/08, одлука од 17. априла 2009, § 41).
36. Комисија сматра да жалилац може да се позове на кршење члана 3 ЕКЉП чак и ако не постоји изричита референца на конкретне поступке надлежних органа ангажованих у истрази јер и пасивност надлежних органа и недостатак информација

пружених жалиоцу могу да указују на нечовечно поступање надлежних органа према жалиоцу.

37. Комисија је мишљења да овај део жалбе покреће озбиљна чињенична и правна питања, чије би разрешење требало да зависи од процене меритума. Према томе, Комисија закључује да овај део жалбе није очигледно неоснован у смислу члана 3.3 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12.
38. Нису установљени други разлози на основу којих би овај део жалбе био проглашен неприхватљивим.

ИЗ ОВИХ РАЗЛОГА,

Комисија, једногласно,

- ПРОГЛАШАВА ПРИХВАТЉИВИМ ЖАЛБУ КОЈА СЕ ОДНОСИ НА ПРАВО НА ЖИВОТ Г. НЕБОЈШЕ ПЕТКОВИЋА;**
- ПРОГЛАШАВА ПРИХВАТЉИВОМ ЖАЛБУ КОЈА СЕ ОДНОСИ НА ПРАВО НА ЖИВОТ И ЗАБРАНУ НЕЧОВЕЧНОГ И ПОНИЖАВАЈУЋЕГ ПОСТУПАЊА У ВЕЗИ СА НЕСТАНКОМ ГЃИЦЕ ДОБРИЛЕ ПЕТКОВИЋ;**
- ПРОГЛАШАВА ОСТАТАК ЖАЛБЕ НЕПРИХВАТЉИВИМ.**

Андреј АНТОНОВ
Извршни службеник

Марек НОВИЦКИ
Председавајући